

DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 98

(2005–2006)

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

(iltak mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske)

*Tilråding fra Fiskeri- og kystdepartementet av 30. juni 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmer regjeringen forslag om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann (fiskeforbudsloven), og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske (saltvannsfiskeloven). Formålet med endringene er å gi fiskerimyndighetene mulighet til å iverksette ytterligere tiltak mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske (Illegal, unreported and unregulated fisheries – såkalt IUU-fiske, se punkt 2.2.5).

2 Lovforslagets bakgrunn

2.1 Oversikt

Norsk fiskeripolitikk skal trygge en langsiktig og bærekraftig forvaltning av havressursene for å bevare næringsgrunnlaget i fremtiden. Det omfattende ulovlige overfisket på bestander som Norge forvalter i fellesskap med andre stater er en betydelig utfordring i arbeidet med å oppnå en ansvar-

lig forvaltning. Overfisket utøves i stor grad utenfor norsk fiskerijurisdiksjon, med fartøy som ikke fører norsk flagg, og med fangster som landes utenfor Norge.

Dette rammer også Norge, da 90 % av bestandene Norge beskatter vandrer mellom norske og utenlandske eller internasjonale havområder. Fiske-ridirektoratet har estimert at overfisket på norsk-arktisk torsk i Barentshavet ligger på om lag 100 000 - 120 000 tonn hvert år. Dette utgjør over 20 % av totalkvoten og har en førstehåndsverdi på ca 1,5 milliarder kroner. Videre er det estimert at det i 2005 ble fisket 36 300 tonn hyse utover totalkvoten.

Til tross for en rekke tiltak fra norsk side har ikke overfisket i Barentshavet avtatt i særlig grad de senere år. Dette har konsekvenser både for fiskebestandene, fiskeflåten og fiskeindustrien i Norge. Først og fremst reduseres det anbefalte uttaket, som igjen gir reduserte kvoter. Videre har det ulovlige fisket negative prismessige og markedsmessige konsekvenser for aktørene som skal konkurrere innenfor lovlige rammer med andre som benytter ulovlig fanget råstoff. I tillegg kommer konsekvenser for næringer som leverer hav-

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

netjenester, eller forsynings- og støttetjenester, samt verfts- og verkstedsindustri, som over tid er avhengige av at fiskeflåten har god økonomi og fisker på bestander som er i god forfatning.

De folkerettslige instrumentene om kontroll med ressursuttaket hviler i stor grad på at fartøyenes flaggstat kontrollerer sine egne fartøy og sanksjonerer overtredelser ved overfiske i internasjonalt farvann. Når overfiske likevel foregår på bestander som Norge forvalter i fellesskap med andre stater, i områder utenfor norsk fiskerijurisdiksjon, og flaggstatens kontroll med fartøyene svikter, er det behov for et parallelt kontrollsystem. Dette kan gjennomføres innenfor folkerettens rammer ved å etablere regler for nasjonal havnestatskontroll som begrenser muligheten også for fartøy som ikke er norske til å utøve ulovlig fiske.

Det er på denne bakgrunn behov for bestemmelser som gir myndighetene anledning til å iverksette slike tiltak mot fartøy som er involvert i IUU-fiske. Målet er på sikt å forhindre landing av fisk som er fanget utenfor ansvarlig bærekraftig forvaltning. De tiltak som blir foreslått anses som nødvendige, men er neppe tilstrekkelige i seg selv til å oppnå denne målsettingen. Fisk fanget utenfor ansvarlige kvoter vil fremdeles kunne finne veien inn i markedet gjennom ilandføring i utenlandske havner hvor kontrollen er mindre rigid, med påfølgende frakt for eksempel til lands. Denne utfordringen må møtes med andre virkemidler.

2.2 Folkerettslig rammeverk

2.2.1 FNs havrettskonvensjon

FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982 regulerer statenes rettigheter og plikter i alle havområder, på havbunnen og i dens undergrunn. Den gir regler om fiske og fangst, skipsfart, oljevirkksomhet, miljøvern, vitenskapelig havforskning og teknologioverføring. Etter folkeretten har stater tre hovedtyper jurisdiksjonsgrunnlag som kan brukes til å regulere utnyttelse av levende marine ressurser: Flaggstatsjurisdiksjon, kyststatsjurisdiksjon og havnestatsjurisdiksjon.

Havnene omfattes av statens suverenitet over territoriet, og folkeretten anerkjenner at stater har stor grad av diskresjonær frihet til å utøve jurisdiksjon i egne havner, innenfor folkerettslige rammer. Havrettskonvensjonens artikkel 25(2) gir uttrykk for statens rett til å fastsette og håndheve vilkår for skips adgang til indre farvann eller havneanlegg.

For fiskebestander som vandrer mellom kyststatenes økonomiske soner og tilstøtende områder, og som dermed deles med andre kyststater,

pålegger konvensjonen statene å samarbeide med andre stater om et forsvarlig og hensiktsmessig totaluttak og fordeling av ressursene. Statene skal samarbeide om å fastsette forsvarlige totalkvoter for felles vandrende bestander. I kravet om et ansvarlig uttak ligger også et krav om kontroll med det totale uttaket av den enkelte bestand. Norge har gjennom multilaterale, regionale og bilaterale avtaler inngått samarbeid både om forvaltning av og kontroll med uttak av felles bestander.

2.2.2 FN-avtalen om bevaring og forvaltning av vandrende fiskebestander og langtmigrerende fiskebestander

FN-avtalen om fiske på det åpne hav gjennomfører og videreutvikler bestemmelsene i Havrettskonvensjonen om vandrende og langtmigrerende arter. Avtalen gjelder i utgangspunktet på det åpne hav, men regulerer også selve forvaltningen av vandrende og langtmigrerende fiskebestander, og slår fast at det skal være samsvar mellom forvaltningen av ressursene på det åpne hav og i de tilgrensende nasjonale farvann.

Etter avtalen har en havnestat rett og plikt til å treffe tiltak i samsvar med folkeretten for å fremme subregionale, regionale og globale bevarings- og forvaltningstiltaks effektivitet, såfremt tiltakene ikke formelt eller reelt er diskriminerende mot andre stater. Tiltakene skal stå i forhold til overtredelsenenes grovhet.

2.2.3 Regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner

Norge legger stor vekt på regionalt samarbeid om forvaltning av de marine ressurser som deles med andre stater. Norge er medlem og deltar i de årlige møter i Den nordvestatlantiske fiskeriforvaltningsorganisasjonen (NAFO), Den nordøstatlantiske fiskerikommisjonen (NEAFC), Den sørøstatlantiske fiskeriforvaltningsorganisasjon (SEAFO), Den internasjonale kommisjon for bevaring av atlantisk tunfisk (ICCAT) og Kommisjonen for bevaring av antarktiske marine levende ressurser (CCAMLR)

Flere av disse regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene oppstiller regler for å motvirke IUU-fiske gjennom å nekte landing og omlasting av fangst fra fartøy som fisker i strid med organisasjonenes regelverk. Organisasjonenes regelverk for tiltak mot IUU-fartøy er i stadig utvikling, og noen av organisasjonene Norge deltar i har etablert prosedyrer for egne lister over IUU-fartøy som medlemsstatene gjennom organisasjonenes regelverk er forpliktet til å innføre tiltak mot.

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

For det første skal slike IUU-fartøy nektes landing og omlasting i havn. Også andre tiltak skal rettes mot fartøyene, blant annet forbud mot omlasting, levering av støttetjenester som reparasjoner, bunkring og forsyninger i områder under nasjonal jurisdiksjon. Ved flere tilfeller den seneste tiden har for eksempel spanske myndigheter nektet fartøy som er listet i NEAFC tjenester i spanske havner. Dette forslaget skal legge til rette for at Norge på samme måte skal kunne iverksette tiltak mot listede fartøy i tråd med NEAFCs regelverk. Tilsvarende skal medlemsstatene ikke tillate sine fartøy å omlaste til og fra slike fartøy eller levere støttetjenester. IUU-fartøyene skal ikke kunne registreres under flagg hos medlemsstatene, disse skal nektes lisens til å fiske i medlemsstatenes havområder m.m.

2.2.4 Bilateralt samarbeid

Særlig om samarbeidet med Russland

Gjennom avtaler av 1975 og 1976 er det etablert ressursamarbeid med Russland om forvaltningen av fellesbestander i Barentshavet gjennom Den norsk-russiske Fiskerikommisjon, som ble opprettet under avtalen av 11. april 1975. På det årlige kommisjonsmøtet fastsetter partene totalkvoter basert på anbefalinger om beskatningsnivå utarbeidet av Det internasjonale Råd for Havforskning (ICES), og fordeler kvotene mellom Norge, Russland og tredjeland.

På 1990-tallet ble fiskerikommisjonens arbeid utvidet til nye områder. I 1992 ble Norge og Russland enige om å innlede et utvidet samarbeid om forvaltnings- og kontrollspørsmål under fiskerikommisjonen, og i 1993 opprettet de «Det permanente utvalg for forvaltnings- og kontrollspørsmål på fiskerisektoren». Gjennom dette samarbeidet er en rekke konkrete tiltak iverksatt for å bedre kontrollen med ressursene både på sjø- og landsiden. Blant annet er det enighet om forbud for norske og russiske fiskefartøy å omlaste til bekvemmelighetsflaggende skip. Norge har også en bilateral kontrollavtale med Russland.

Både Norge og Russland erkjenner i dag at det eksisterer et betydelig urapportert uttak av torsk i Barentshavet, og har som et prioritert mål å bruke alle mulige virkemidler for å avdekke og forhindre disse ulovlighetene. Kommisjonen har gitt Det permanente utvalg i oppdrag å følge med i utviklingen i FAO og NEAFC når det gjelder utviklingen av internasjonale regler for havnestatskontroll for å kunne utnytte denne erfaringen i kommisjonens arbeid.

Særlig om samarbeidet med EU og de enkelte medlemsland

Fiskerisamarbeidet mellom Norge og EU er blant annet basert på den bilaterale fiskeritavtalen mellom Norge og EU av 1980 med senere brevveksling av 1992. Norge og EU har helt siden 1978 inngått årlige kvoteavtaler om Norges og EUs fiske på fellesbestandene i Nordsjøen, norsk fiske vest av De britiske øyer og ved Grønland, samt EUs fiske i Norges økonomiske sone (NØS) i Barentshavet.

Norge og EU har i løpet av de siste tiårene hatt et nært samarbeid om ressursforvaltning. Dette samarbeidet er gradvis blitt utvidet til nye områder. Som følge av at fisk fra det ulovlige overfisket i Barentshavet ofte omlastes til transportfartøy og fraktes direkte til EU, er det blitt nødvendig også å utvide kontrollsamarbeidet med EU.

Kompetansen for ressurskontroll tilligger i hovedsak det enkelte medlemsland, og Norge har på denne bakgrunn inngått bilaterale kontrollarrangementer med de mest relevante EU-stater. Kontrollarrangementene inneholder blant annet utveksling av landingsinformasjon, samarbeid om inspeksjoner av landinger, og kontaktmøter mellom relevante kontrollmyndigheter.

2.2.5 Verdens matvareorganisasjon (FAO)

Av spesiell betydning for marin høstingsaktivitet er den globale atferdskodeksen for ansvarlig fiske (Code of Conduct for Responsible Fisheries), som ble vedtatt enstemmig på FAO-konferansen i 1995. Gjennomføringen av kodeksen, på regionalt og nasjonalt nivå evalueres hvert år av FAOs Fiskerikomité (COFI).

FAOs atferdskodeks for ansvarlig fiske retter seg primært mot ansvarlig forvaltning av fiskeressurser. FAOs Fiskerikomité (COFI) har utarbeidet fire handlingsplaner til atferdskodeksen for ansvarlig høsting, der særlig handlingsplanen om ulovlig, urapportert og uregulert fiske (IUU-fiske) er relevant.

Handlingsplanen redegjør nærmere for begrepet IUU-fiske (ulovlig, urapportert og uregulert fiske). Av handlingsplanen artikkel 3 fremgår følgende:

Ulovlig fiske er fiskeaktiviteter som er:

- foretatt av et nasjonalt eller utenlandsk fartøy i havområder under en stats jurisdiksjon, uten tillatelse av den staten, eller i strid med statens lover og regler;
- foretatt av fartøy som er flagget til stater som er medlem i en relevant regional fiskerforvaltningsorganisasjon, men som opererer i strid med

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

- bevarings- og forvaltningstiltak vedtatt av den organisasjonen og som statene er bundet av, eller relevante folkerettslige bestemmelser; eller
- i strid med nasjonal lov eller internasjonale forpliktelser, inkludert forpliktelser for samarbeidsstater til en relevant regional fiskerforvaltningsorganisasjon.

Urapportert fisk er fiskeaktiviteter som:

- ikke er rapportert, eller som er feilrapportert, til den relevante nasjonale myndighet, i strid med nasjonale lover og regler, eller
- er foretatt i kompetanseområdet til en relevant regional fiskerforvaltningsorganisasjon og som ikke er rapportert, eller som er feilrapportert, i strid med organisasjonens rapporteringsprosedyrer.

Uregulert fiske er fiskeaktiviteter som er:

- foretatt i konvensjonsområdet til relevant regional fiskerforvaltningsorganisasjon, av statsløse fartøy, eller av fartøy som er flagget til en stat som ikke er medlem av den relevante organisasjonen, eller av andre som driver med fiske, på en måte som ikke er i samsvar med eller som motvirker den organisasjonens forvaltningstiltak,
- foretatt i områder eller på fiskebestander der det ikke foreligger anvendbare bevarings- eller forvaltningstiltak, når slike fiskeaktiviteter skjer på en måte som ikke er i samsvar med statenes folkerettslige ansvar for bevaring av de levende marine ressursene.

IUU-fiske omfatter alle aktiviteter som kan falle inn under en eller flere av disse kategoriene. Dette innebærer blant annet at IUU-fiske ikke nødvendigvis trenger å stride mot noen stats lovgivning. Betegnelsen gjelder ikke bare selve fisket, men kan inkludere alle aktiviteter som er knyttet til utøvelsen av fisket, omlasting, levering av støttetjenester osv. «IUU-fiske» og «IUU-aktiviteter» benyttes synonymt i det følgende.

Under 26. sesjon i FAOs fiskerikomiteé (COFI), 7. - 11. mars 2005, ga komiteen sin tilslutning til en anbefaling for en minimumsstandard på havnestatens kontroll, basert på anbefaling fra en teknisk arbeidsgruppe. Norge har vært pådriver i utarbeidelsen av dette regimet, som blant annet innebærer at havnestaten skal:

- notifikere i hvilke havner med tilstrekkelig kontrollkapasitet det kan landes fisk med utenlandsk fartøy,
- kreve forhåndsmelding for utenlandske fartøy som skal lande fisk, før de går til havn,

- nekte landing med fartøy fra stater som ikke deltar i relevante regionale fiskerisamarbeid (uansett om det er fiskefartøy eller omlastingsfartøy),
- nekte landing med fartøy som har deltatt i IUU-fiske og/eller er svartelistet,
- nekte omlasting i havn og nekte bunkers og støttefunksjoner for slike fartøy,
- inspisere fartøy, fangst og redskap i henhold til bestemte minstekrav,
- notifikere flaggstat og andre mulige havnestater om brudd på bestemmelser.

2.2.6 Handelsrettslige bestemmelser

Norge har handelsrettslige forpliktelser overfor andre stater blant annet i medhold av WTO-avtalen, EØS-avtalen, og EFTA-avtalen. Hvorvidt de handelsrettslige forpliktelsene som følger av nevnte avtaler vil kunne være til hinder for tiltak mot utenlandske fartøy, vil avhenge av hvilke tiltak som foreslås iverksatt i medhold av det aktuelle regelverket.

Som en hovedregel vil handelsregelverket ikke være til hinder for tiltak som er nødvendige av hensyn til ressursforvaltningen, så lenge tiltakene håndheves på en ikke-diskriminerende måte. Spørsmålet om de tiltak som foreslås er i strid med handelsreglene må imidlertid utredes i det enkelte tilfelle i forbindelse med gjennomføringen av utfyllende regler i medhold av lovens rammebestemmelser. Tiltak som foreslås må nødvendigvis holdes innenfor rammen av folkerettslige begrensninger.

2.3 Høring

Et forslag om tilsvarende rammebestemmelse knyttet til regulering av virksomhet som undergraver forvaltningstiltak har vært hørt gjennom høring av NOU 2005: 10 Lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser. Det foreslås her i utkast til § 2-9 at departementet kan forby og gi nærmere bestemmelser om levering av støttetjenester og andre aktiviteter som bidrar til å opprettholde virksomhet som undergraver nasjonale og internasjonale forvaltningstiltak. Forslaget ville kunne omfatte bestemmelser som foreslått her. Det er ikke innkommet substansielle innvendinger mot forslaget fra høringsinstansene.

Regjeringen anser på grunnlag av Norges folkerettslige forpliktelser som omhandlet i dette kapittel, samt at problemet med utstrakt fiske ut over anbefalte kvoter på torsk i Barentshavet er så

akutt og så omfattende, at innføring av bestemmelser som foreslått ikke kan utstå til behandlingen av ny havressurslov. Det er derfor valgt å fremme en separat proposisjon om disse delene av forslaget.

De tiltak som foreslås er rammebestemmelser og medfører i seg selv ikke konkrete tiltak. Forslag til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i forskrifts form vil etter sitt innhold bli hørt og utredet for administrative og økonomiske konsekvenser i tråd med vanlig forvaltningspraksis om høring av forskrifter.

2.4 Avsluttende merknader

Mulighet for å nekte fartøy som tidligere har tatt del i avtalestridig fiske, landing av fisk og andre forsynings- og havnetjenester er et viktig virkemiddel i kampen mot IUU-fiske som hittil ikke har vært utnyttet til fulle. En rekke folkerettslige instrumenter gir anvisning på denne typen tiltak, og det er internasjonalt en økende aksept for nødvendigheten av å innføre slike regler. Blant annet arbeides det i NEAFC fortløpende for å etablere innskjerpede felles regler for den nordøstlige delen av Atlanterhavet. Det kan imidlertid stilles spørsmål ved hvorvidt gjeldende nasjonale regler er klare nok i forhold til å iverksette tiltak for å nekte fartøy slike tjenester.

Av land det er naturlig å sammenligne seg med har Island og Færøyene etablert et regelverk som blant annet oppstiller landingsforbud og nedlegger forbud mot forsyning av støttetjenester for fartøy som driver med IUU-fiske, uavhengig av om det er IUU-fanget fisk om bord. Også EU har regler om dette gjennom at NEAFCs regelverk er gjort direkte bindende for medlemsstatene.

Norge har gjennom folkerettslige avtaler og politiske målsetninger forpliktet seg til å jobbe for en bærekraftig forvaltning av de marine ressurser. Regjeringen vil være pådriver for at andre relevante stater vedtar tilsvarende regelverk som det som foreslås her, slik at antallet mulige landingssteder for fartøy som er involvert i IUU-fiske reduseres, både i Norge og i andre land. Dette vil komme de lovlydige fiskerne til gode, beskytte fiskebestandenes reproduksjonsevne og bidra til at konsumentene kan stole på at den fisken de kjøper er en etisk god vare, høstet innenfor forsvarlige rammer. Det er nødvendig at nasjonale tiltak står i forhold til de anbefalinger Norge fremmer overfor andre stater og i regionale og globale organisasjoner, og at norsk regelverk sikrer det nødvendige hjemmelgrunnlag for disse.

3 Gjeldende rett

For *norske fartøy* reguleres forvaltningen av de marine levende ressursene og kontrollen med ressursuttaket blant annet gjennom saltvannsfiskeloven, deltakerloven, råfiskloven og kystvaktloven. Departementet anser det juridiske rammeverket for kontroll med norske fartøy på området for tilfredsstillende i den forstand at det ikke er nødvendig med umiddelbare endringer. En helhetlig gjennomgang med sikte på fullstendig revisjon av lovverket knyttet til forvaltningen av marine levende ressurser vil bli foretatt i forbindelse med den nye havressursloven.

For *fartøy som ikke er norsk, og som har IUU-fangst om bord* kan fangsten i dag forbys ilandført i norsk havn etter fiskeforbudsloven. Fartøy kan blant annet nektes landing dersom fangsten består av fisk fra fiskebestand av felles interesse med andre stater som ikke er gjenstand for omforent bestandsregulering eller som er underlagt norsk regulering. Fartøy kan videre nektes landing dersom fangsten er tatt i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, innebærer at forsvarlige totalkvoter for det aktuelle fiske- eller dyreslaget blir overskredet eller er i strid med internasjonale avtaler. Forbudet gjelder uavhengig av om fangsten er tatt i eller utenfor norsk fiskerijurisdiksjon. Fiskeforbudsloven gir også bestemmelser om fiskerioppsyn, kontroll og håndhevelse.

Fiskefartøy kan samtidig nektes adgang til norsk indre farvann der disse har fangst om bord som strider med de ovennevnte bestemmelser, jfr. forskrift 23. desember 1994 nr. 1130 om fremmede ikke-militære fartøys anløp av og ferdsel i norsk territorialfarvann under fredsforhold § 12.

For *fartøy som ikke er norsk og som tar del i IUU-fiske, men som ikke har IUU-fanget fisk om bord*, er det i dag en utfordring å sanksjonere disses virksomhet når de benyttes i en kombinasjon av lovlig virksomhet i norske områder og IUU-fiske utenfor. Dette kan medføre at fangst for eksempel innenfor russiske kvoter landes i Norge av et russisk fartøy, mens fartøyet i neste omgang kan fiske og omlaste til et bekvemmelighetsflagget fartøy i strid med avtaler mellom Norge og Russland. I visse tilfeller kan slike fartøy nektes lisens for å fiske i norske farvann, men det er ikke alltid at fartøyet har slik lisens i utgangspunktet, og i så fall fremstår en slik reaksjon som lite avskrekkende. For å motvirke slike fartøys regelstridigheter er det behov for klare hjemler for å nekte adgang til havn, landing og støttetjenester uavhengig av om fartøyet i øyeblikket har IUU-fanget fisk om bord.

4 Forslagets formål og innhold

4.1 Innledning

I proposisjonen foreslås det at myndighetene gis hjemmel til å fastsette nærmere regler om at fangst skal kunne nektes landet dersom ikke skipets flaggstat kan verifisere at fangsten ikke er tatt som ledd i fiskeaktiviteter som er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat (IUU-fiske). Samtidig foreslås endringer med sikte på å kunne innføre forbud mot landing av fisk i norske havner med utenlandske fartøy som har tatt del i fiskeaktivitet som er vesentlig i strid med ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller avtalte fiskeregler. Det foreslås også endringer som kan medføre forbud mot omlasting, forsynings- og støttetjenester til og fra slikt fartøy i forskjellige norske havområder, eller med norsk fartøy. Endelig foreslås det at fartøy involvert i slik virksomhet kan nektes adgang til norsk indre farvann.

Formålet med de foreslåtte bestemmelser er å styrke utøvende myndigheters mulighet til å sikre en bærekraftig ressursforvaltning, gjennom å begrense handlingsrommet for fartøy som er involvert i IUU-fiske. Det skal gjøres mindre attraktivt og mer kostnadskrevende å være involvert i IUU-fiske, slik at aktiviteten reduseres. Det skal også gjøres mindre attraktivt for fremmede fartøy å drive med omlasting av IUU-fanget fisk. Dette vil gjøre det vanskeligere å opprettholde virksomhet som undergraver nasjonale og internasjonale forvaltningstiltak.

Forslaget vil samtidig kunne gi fiskerimyndighetene ytterligere informasjon om fiskemønster. Dermed kan det legges til rette for at flaggstaten får relevant informasjon med sikte på nødvendige kontrolltiltak fra deres side. Informasjonen kan også være relevant som bakgrunn for å identifisere ulovlig fiske i norske farvann.

Havretten gir anvisning på grensene for statens jurisdiksjon over havområdene utenfor, jfr. beskrivelsen over i punkt 2.2.1. Folkerettslig har Norge som kyststat og havnestat anledning til å oppstille vilkår for adgang til indre farvann, adgang til havn, landing av fisk osv. Aktuelle reguleringer kan gjennomføres med vilkår knyttet til aktivitet som har funnet sted utenfor norsk fiskerijurisdiksjon, så lenge de vilkår som stilles ikke strider mot folkeretten. Norge utøver ikke dermed jurisdiksjon over de faktiske forhold i området der aktiviteten fant sted.

Utfyllende forskriftsverk kan utformes slik at det følger direkte av forskriften hvilke fartøy som

rammes og hvilke tiltak som skal følge. Dette kan være hensiktsmessig for eksempel i forhold til fartøy som står på IUU-listene til regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner som Norge er medlem av. Forskriftene kan også utformes med sikte på å oppstille forbud gjennom enkeltvedtak rettet mot enkelte fartøy eller grupper av fartøy. Myndigheten til å presisere og utfylle de foreslåtte hjemler med forskrifter og konkrete tiltak, innenfor rammene av gjeldende folkerett, vil i hovedsak tilligge Fiskeri- og kystdepartementet eller den departementet bemyndiger. Den praktiske håndhevelsen av bestemmelser der fartøy kan nektes adgang til norsk indre farvann vil imidlertid, som i dag, tilligge Forsvaret.

Tiltak skal iverksettes etter behov av hensyn til ansvarlig ressursforvaltning og skal ikke være mer tyngende enn nødvendig for å sikre denne målsettingen. Bestemmelsene som foreslås gir myndighetene anledning til velge mellom tiltak avhengig av nødvendigheten av å verne de aktuelle bestandene. Innenfor rammen av hva som er nødvendig av hensyn til bestandsforvaltningen skal tiltak være forholdsmessige i forhold til overtredelsene som fartøyet har begått. Forholdsmessighetsaspektet dekkes blant annet gjennom et vesentlighetskriterium som vilkår for å iverksette tiltak.

Videre skal tiltak iverksettes uten å være diskriminerende på grunnlag av nasjonalitet. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det vil kunne være behov for forskjellsbehandling av fartøy fra forskjellige land. Forskjellsbehandling vil i så fall ha sammenheng med hvorvidt tiltaket er nødvendig for å hindre IUU-fiske. Dette kan blant annet henge sammen med hvorvidt fartøyets flaggstat selv iverksetter tilstrekkelige tiltak for å forhindre gjentakelse av de uønskede fiskeaktivitetene.

Etter forslaget kan det rettes sanksjoner mot selve fartøyet, uavhengig av om den aktuelle lasten som er om bord er lovlig. At fartøyet skifter eier i mellomtiden, medfører ikke at tiltak mot fartøyet dermed oppheves. Dette er påkrevet fordi det vil være for enkelt for utenlandske selskap å forestå proforma overdragelser av fartøy for å omgå eventuelle tiltak. Det vil i praksis være umulig for norske myndigheter å forestå reell kontroll med eierforholdene for fartøy i annen flaggstat enn Norge. Videre vil det skape vanskeligheter for kontroll dersom fartøyet bytter flaggstat. Dette er en kjent praksis blant utøvere av IUU-fiske i dag. Dessuten viser erfaringen at IUU-historikken ofte følger med fartøyet selv om det skifter eier og/eller flaggstat. Tilgjengeligheten i forhold til registre osv. vil også i disse tilfellene kunne skape tungvinte og ressurskrevende hindre. For å unngå disse problemstillin-

gene anses det som nødvendig at det kan ilegges forbud knyttet til fartøyet.

For fartøy som blir gjenstand for tiltak i Norge, kan verdien av fartøyet målt i pris ved videresalg synke dramatisk over natten. Dersom en mulig kjøper kjenner til at fartøyet han erverver for eksempel ikke vil kunne benyttes ved landing av fangst til norsk havn, mister han et potensielt marked for fisk. Det vil også være vanskeligere å få bankene til å finansiere et slikt erverv. Det har vist seg at tiltak knyttet til selve fartøyet, eller mulighet for slike tiltak, ofte er et effektivt virkemiddel. Mulige tiltak kan derfor ha en allmennpreventiv virkning.

Det oppstår etter dette behov for å beskytte godtroende tredjemann mot erverv av slikt fartøy. Dette tenkes gjennomført for det første gjennom notifikasjon av relevant regelverk til relevante nabostater. I tillegg vil Fiskeridirektoratet opprettholde offentlig tilgjengelige lister som viser hvilke tiltak som er iverksatt mot hvilke fartøy, og på hvilket grunnlag tiltakene er iverksatt.

For øvrig vil tiltakene som foreslås hjemlet forutsette rutiner for utveksling av informasjon om fartøy det er knyttet tiltak mot, fra Fiskeridirektoratet til forsvarsmyndighetene og Kystvakten, havnemyndighetene og Fiskeridirektoratets ytre etat. Disse spørsmålene tas det sikte på skal behandles nærmere ved utarbeidelsen av utfyllende forskriftsverk.

4.2 Tiltak i havn

4.2.1 Tiltak ved mistanke om IUU-fanget fisk

Det er en målsetting å hindre at IUU-fanget fisk kommer inn i det norske markedet. Fiskeforbudsloven gir myndighetene adgang til å nekte landing av fangst som består av IUU-fisk. I praksis er det imidlertid en betydelig utfordring for norske myndigheter å kontrollere hvorvidt fangst som landes med utenlandske fartøy er tatt innenfor ansvarlige rammer og avregnet kvoter i fartøyets flaggstat. Det kan dermed være vanskelig å konstatere hvorvidt den konkrete fangsten er tatt i strid med ønsket beskatningsmønster osv. og således skal nektes ilandføring.

Det foreslås at fangst kan nektes landet om «flaggstaten etter anmodning fra fiskerimyndighetene ikke kan bekrefte at fangsten ikke er tatt som ledd i fiskeaktiviteter som er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat». En slik bestemmelse vil, i tillegg til å bidra til at IUU-fanget fisk ikke kommer inn på

markedet, være et vesentlig virkemiddel for å befordre oppfyllelse av flaggstatsansvaret.

Gjennom utveksling av slik informasjon får flaggstaten på denne måten i tillegg relevant informasjon om fangst som landes med fartøy som fører deres flagg. Summen av de landingsbekreftelser som flaggstaten gir, kan benyttes til å tegne et aggregert bilde av hvorvidt flaggstaten fører tilstrekkelig kontroll med at deres fartøy samlet overholder nasjonale kvoter. Dette vil igjen kunne benyttes som et ledd i internasjonale kvoteforhandlinger. Etter hvert som flere havnestater vedtar tilsvarende lovgivning, vil det bli internasjonalt synlig hvilke stater som fører tilstrekkelig kontroll med at deres fartøy ikke samlet fisker mer enn den totale nasjonale kvoten tilsier.

En forpliktelse til å gjennomføre tilsvarende type kontroll er under fremforhandling i NEAFC. Det vises for øvrig til merknaden til ny bokstav d i § 8 første ledd.

4.2.2 Forbud mot ilandføring fra fangstfeltet, omlasting, bearbeiding m.v. for fartøy som er involvert i IUU-fiske

Det kan etter forslaget ilegges forbud mot landing, omlasting eller bearbeiding av fisk i norsk havn med fartøy som har tatt del i eller bidratt til fiske som er vesentlig i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskerimønster eller som vesentlig er i strid med fiskeregler som er avtalt med fremmed stat. Det kan i tillegg forbys lastning, lossing og havne-, forsynings- og støttetjenester med slikt fartøy til Norge. Som nevnt kan tiltak knyttes til selve fartøyet, uavhengig av hvem som er eier.

Tiltakene som iverksettes vil kunne graderes i forhold til hvor grove overtredelser fartøyene har foretatt. Men, står fartøyet på IUU-listen til en regional fiskeriforvaltningsorganisasjon, vil organisasjonens regelverk for tiltak mot slike fartøy legge føringer på hva slags tiltak som skal innføres i medhold av norske regler. Det vises for øvrig til merknaden til ny § 9 første ledd bokstav a.

Forbudet skal også kunne gjelde andre fartøyer eiet av samme rettssubjekt. Det vises til merknaden til ny § 9 første ledd bokstav b.

4.2.3 Forbud mot støttetjenester i havn

Dersom et fartøy som bedriver IUU-fiske kun skulle kunne bli gjenstand for landingsforbud, ville fartøyet kunne omgå problemet ved å fortsette å laste om IUU-fanget fisk til omlastingsfartøy til havs i internasjonalt farvann. Fartøyet ville fortsatt kunne benytte norsk havn som base.

Det foreslås derfor at fartøy som er ilagt landingsforbud også kan nektes andre tjenester i norsk havn, slik som lasting og lossing av all last, bunkring og andre havnetjenester. Det vises for øvrig til merknaden til ny § 9 første ledd bokstav c.

4.3 Tiltak i havområder under norsk jurisdiksjon

I medhold av forslagene til endringer i fiskeforbudsloven og saltvannsfiskeloven vil fartøy som har drevet IUU-fiske kunne nektes alle former for omlasting til og fra norske og utenlandske fartøy i områder underlagt norsk fiskerijurisdiksjon. Forbud mot omlasting vil også kunne gjøres gjeldende i Norges økonomiske sone, fiskerisonen ved Jan Mayen, og fiskevernsonen ved Svalbard. I tillegg skal det kunne innføres forbud mot forsynings- og støttetjenester til og fra fartøyene i territorialfarvannet. Dette er nødvendig for å unngå omgåelse av bestemmelsene om forbud mot støttetjenester i havn.

Etter fiskeforbudsloven § 5 er det i utgangspunktet forbudt for den som ikke er norsk statsborger eller likestilt med norsk statsborger (jfr. § 2), å foreta tilvirking, pakking eller omlasting m.m. i territorialfarvannet. Det er derfor ikke behov for å oppstille særskilt hjemmel for å forby utenlandske IUU-fartøy slik aktivitet. Etter den aktuelle bestemmelsen foreligger det imidlertid en dispensasjonsadgang for departementet. Dersom fartøy ilegges ilandføringsforbud i medhold av § 9 vil det i utgangspunktet heller ikke være aktuelt å dispensere fra forbudet mot omlasting, tilvirking osv. for disse fartøyene.

Etter etablering av dette hjemmelsgrunnlaget vil myndighetene også kunne ha anledning til å nekte fartøy adgang til norsk indre farvann dersom vilkårene er til stede. Dette vil kunne gjennomføres gjennom regelverket for anløp av fremmede ikke-militære fartøy.

Det vises for øvrig til merknaden til ny § 9 første ledd bokstav d og ny § 9 annet ledd.

4.4 Forbud mot omlasting og støttetjenester fra norske fartøy

Det foreslås endringer i saltvannsfiskeloven som medfører at fartøy som beskrevet kan nektes omlasting av fisk og fiskeprodukter, og alle former for støttetjeneste med norske fartøy innenfor saltvannsfiskelovens virkeområde. Dette gjelder ikke nødvendig hjelp i tilfeller av havsnød.

Et eventuelt forbud vil i realiteten rette seg mot samhandling med disse fartøyene. Et forbud rettet

mot norske fartøy vil kunne komme til anvendelse både i internasjonalt farvann og i områder underlagt andre staters fiskerijurisdiksjon, i tillegg til områder under norsk jurisdiksjon. Det vises for øvrig til merknadene til endringer i saltvannsfiskeloven, punkt 6.2.

4.5 Avsluttende merknader

Med mindre annet er sagt uttrykkelig, tar lovforslaget sikte på at forvaltningslovens bestemmelser får alminnelig anvendelse for forslagene som foreslås.

I forhold til havne- og farvannslovgivningen anses det at forslag i medhold av denne proposisjonen vil være å anse som særregler for tiltak mot IUU-fiske, som vil gå foran de mer generelle havne- og farvannsreglene ved eventuell motstrid.

Forholdet til lov 5. desember 1947 nr. 1 om boikott er vurdert, og det anses at tiltak som kan iverksettes i medhold av foreslåtte bestemmelser ikke blir å anse som rettsstridig boikott.

Ved innføring av forslag som nevnt vil bestemmelsene i fiskeforbudsloven om inndragning og straff kunne komme til anvendelse ved overtredelse av de nye bestemmelsene i § 8 første ledd bokstav d og § 9. Dette er nødvendig med sikte på håndhevelse av aktuelle tiltak. Saltvannsfiskeloven § 45 og lov 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten § 9 innebærer at henholdsvis Fiskeridirektoratet og Kystvakten skal kunne føre kontroll med at bestemmelser i, eller i medhold av forslagene blir overholdt.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Generelle konsekvenser

Bestemmelsene som foreslås er rammebestemmelser, og vil ikke få administrative eller økonomiske konsekvenser før det er etablert et tilknyttet forskriftsverk med materielle bestemmelser. Bestemmelsene i forskriftsverket vil i seg selv måtte utredes for økonomiske og administrative konsekvenser i tråd med gjeldende forvaltningsregler. Imidlertid kan det redegjøres for sannsynlige konsekvenser når det operative utfyllende regelverket kommer på plass.

På sikt er formålet at forslagene skal medføre redusert overfiske og økte lovlige kvoter på fiskebestandene, og dermed også økt verdiskaping. Effekten vil imidlertid inntre over tid, og i sam-

virke med effekten av andre kontrolltiltak, og vil være vanskelig å kvantifisere.

Ved innføring av relevante bestemmelser i medhold av forslagene i proposisjonen vil som nevnt bestemmelsene i fiskeforbudsloven om inn-dragning og straff kunne komme til anvendelse.

Tiltakene som blir foreslått vil medføre nye administrative oppgaver for fiskerimyndighetene, samt at det kan tenkes konsekvenser for forsvarsmyndigheter, politi- og påtalemyndigheter og domstolene. En del av dette vil bestå i å sikre etterlevelse av tiltakene i norsk havner og norske farvann gjennom operative kontrolltiltak. Den andre delen vil bestå i å behandle enkeltsaker knyttet til de fartøyene det blir aktuelt å rette tiltak mot. Det må forventes at omfanget kan medføre en viss økning i ressursbehovet. Dette må utredes for å kunne redegjøre nærmere for økonomiske og administrative konsekvenser i forbindelse med gjennomføring av bestemmelsene ved forskrifter. Det tas sikte på å håndtere administrative konsekvenser av eventuelle tiltak i medhold av de fremmede forslagene gjennom den ordinære budsjettbehandlingen.

5.2 Konsekvenser for havner og land-industri, samt for norske fartøy som leverer forsyningstjenester

Det er nødvendig i oppfølgingen med gjennomføring av de foreslåtte bestemmelsene ved forskrifter å være spesielt oppmerksom på de samlede næringsmessige konsekvenser av forslaget. Det skal legges vekt på å redusere sjansen for mulige utilsiktede følger for samtlige involverte næringsgrener.

Fiskerimyndighetene er ikke kjent med at norske fartøy leverer støttetjenester på havet i særlig utstrekning og virkningene for norske forsyningsfartøy blir dermed begrensede. Muligheten for å etablere seg i slik virksomhet med leveranser til IUU-fartøy vil imidlertid kunne bli innskrenket.

Norsk verkstedsindustri er engasjert av fartøy som kan få tiltak rettet mot seg i en større utstrekning. Som nevnt benyttes norske havner i viss utstrekning som base av fartøy det vil kunne rettes tiltak mot etter de foreslåtte bestemmelsene. Dette innebærer alle former for tjenester et fartøy har behov for, for eksempel havnetjenester, verksted, forsyninger, proviant, bunkers osv. Det nøyaktige omfanget på landsbasis er ikke kartlagt. Det er grunn til å tro at omfanget for enkelte aktører, kanskje spesielt enkelte skipsverksteder, kan være av en slik størrelse at tiltak rettet mot en del

fartøy vil påvirke virksomhetenes omsetning negativt.

Etter bestemmelsene som foreslås vil havnene etter omstendighetene kunne bli pliktsubjekter med selvstendig ansvar for å ikke overtre forbud rettet mot fartøy i havn. Dette kan medføre praktiske konsekvenser for havnene som må utredes nærmere i forbindelse med utarbeidelse av utfyllende regelverk.

En del av de fartøyene som det kan være aktuelt å rette tiltak mot lander også fisk i Norge. Fiskeridirektoratet har registrert at ca. 2 800 tonn omlastet torsk og ca. 800 tonn omlastet hyse er landet i Norge i 2005. Fiskeridirektoratet har utarbeidet en liste over russiske fiskefartøy som har omlastet til bekvemmelighetsflaggede fraktestartøy. Fiskefartøyene på denne listen har etter direktoratets beregninger landet 3 794 tonn torsk i Norge i 2005 og 613 tonn hyse. Totalt sett dreier det seg om en begrenset del av det totale kvantumet fisk som landes i Norge fra russiske fartøy.

Nøyaktig hvor mye av fisken fra disse fartøyene som benyttes som råstoff i norsk fiskeindustri er det vanskelig å beregne, men det antas at omfanget ikke er særlig stort. Tiltak i form av landingsnekt mot fartøy som er involvert i IUU fiske kan på kort sikt påvirke det kvantumet fisk som landes i Norge, ved at fartøyene det rettes tiltak mot ikke lengre kan lande den lovlige delen av sin fangst i Norge. Det anses imidlertid at de nevnte konsekvenser ikke veier så tungt at de bør stanse tiltak som foreslått, særlig ettersom dette fisket truer bærekraften i fiskeriet i Barentshavet og derigjennom kan føre til betydelige reduksjoner i de lovlige fangstene etter torsk.

5.3 Konsekvenser for norske fartøy i utlandet

Forslagene i proposisjonen er i samsvar med folkeretten og internasjonale politiske målsetninger. I utgangspunktet er det ingen grunn til å tro at norske fartøy urettmessig skal bli utsatt for tilsvarende tiltak i våre naboland. Det utelukkes imidlertid ikke at relevante flaggstater vil ta opp spørsmål om iverksatte tiltak mot deres fartøy med norske myndigheter. Til dette bemerkes at tiltakene som gjennomføres ikke skal være strengere enn det som er nødvendig for å oppnå målsettingen om forsvarlig og bærekraftig forvaltning av de marine ressurser i tråd med globalt omforente prinsipper, og at bekjempelse av IUU-fiske er i statenes felles interesse, og i tråd med avtaler inngått mellom statene i de relevante regionale organisasjonene.

6 Merknader til de enkelte bestemmelser

6.1 Endringer i fiskeforbudsloven

Til § 8 ny bokstav d:

Bestemmelsen gir myndighetene mulighet til å foreta kontroll av at fangsten ikke er tatt som ledd i IUU-fiske, ved kontakt med fartøyets flaggstat i det enkelte tilfelle. Forslag om tilsvarende tiltak er også under utarbeidelse under NEAFC.

I tråd med de gjeldende bestemmelser i § 8 første ledd bokstav a til c er det fangsten som kan nektes ilandføring dersom flaggstaten ikke kan bekrefte at fangsten ikke er tatt som ledd i IUU-fiske. Dette gjelder uavhengig av hvorvidt fangsten er blitt omlastet før landing. Også etter den foreslåtte bokstav d kan landingsnekt bli aktuelt for fangst som tidligere er blitt omlastet til et annet fartøy.

Bestemmelsen er først og fremst ment å gi hjemmel for å gjennomføre tiltakene ved ilandføring i Norge. Dette innebærer at det kan fastsettes forbud mot at fangst fra utenlandske fartøy kan landes før flaggstaten har bekreftet at fangsten er lovlig fanget, rapportert og avregnet i eventuelle tildelte kvoter. Et slikt system forutsetter at det innføres nye krav om innholdet i de forhåndsmeldingene utenlandske fartøy allerede skal gi før de anløper norsk havn. Opplysningene må formidles til flaggstaten på fastsatt måte. Tilsvarende må bekreftelsen sendes på en fastsatt måte. Det må legges opp til effektive kommunikasjonsrutiner som er mest mulig automatisert. Anmodning kan også sendes før fartøyet ankommer havn i en del tilfeller. Det finnes allerede tilstrekkelige lovhjemler til å utvide innholdet i forhåndsmeldingene.

Bestemmelsen gjelder ilandføring av all fisk og produkter av fisk enten den er ført i land av fiskefartøyet selv eller et transportfartøy etter en omlasting. I en viss utstrekning landes omlastet fisk i Norge. I dag gjelder det regler om at all omlastingsaktivitet skal rapporteres til flaggstatene til både fiskefartøyet og fraktefartøyet. Det innebærer at det eksisterer en kjede av opplysninger som kan kobles sammen slik at det er mulig å få bekreftet om fisken er lovlig fanget, rapportert og avregnet i eventuelle kvoter eller ikke. Dersom fiskefartøyet og fraktefartøyet ikke har samme flaggstat reises utfordringer. Disse behandles blant annet i forbindelse med arbeidet som pågår i NEAFC. I alle tilfelle vil den foreslåtte hjemmelen kunne benyttes til å nekte landing inntil fraktefartøyets flaggstat har bekreftet at pålagte omlastingsrappor-

ter er mottatt. Bestemmelsen skal imidlertid kunne omfatte bekreftelse fra alle flaggstater dersom det er mer enn en inne i bildet.

Bestemmelsen vil også kunne benyttes i forhold til utenlandske fartøy generelt, altså uten at det foreligger et internasjonalt regelverk som skal implementeres. Dette gjelder ikke minst i forhold til fartøy det kan tenkes å kunne rettes tiltak mot med hjemmel i forslaget til ny § 9. Med utgangspunkt i bestemmelsen kan det dermed nedlegges forbud mot landing inntil flaggstaten har gitt bekreftelse. Forslaget til ny § 9 forutsetter at det er fattet et vedtak rettet mot fartøyet og det er dermed behov for å kunne nekte at landingen påbegynnes inntil det er avklart om vedtak vil bli fattet. En manglende bekreftelse kan under visse omstendigheter medføre at det nedlegges et endelig forbud mot landing i medhold av forslaget til § 9 og at det også treffes andre tiltak i medhold av samme bestemmelse. En bekreftelse fra flaggstat kan dermed også på en enkel måte avbryte en saksbehandling i de tilfellene det foreligger mistanke om IUU-fiske. Dette kan effektivisere saksbehandlingen i en del tilfeller.

Bestemmelsen oppstiller ikke krav om noen forutgående grad av mistanke for å anmode flaggstaten om bekreftelse. Bestemmelsen tenkes primært benyttet enten for tilfeller der det er nødvendig for å implementere avtale med fremmed stat, når det er grunn til mistanke om at fangsten ikke er fanget innenfor et ansvarlig forvaltningsregime, eller for stikkprøvekontroll. Grunnlag for mistanke vil kunne baseres på generelle kriterier, for eksempel hvilken marin art som ønskes landet, hvor stort kvantum som skal landes, hvorvidt fartøyets flaggstat generelt regnes å ha god kontroll med det enkelte fartøys kvoteavregning osv., eller på om konkrete forhold i det enkelte tilfelle gjør at myndighetene anser at det er grunn til å kontrollere at den bestemte fangsten er ikke er tatt som ledd i IUU-fiske.

Delegeringsforskrift av 20. august 1993 nr. 813 gir Fiskeri- og kystdepartementet fullmakt til å utøve den myndighet som er tillagt Kongen i fiskeforbudsloven § 8. Tilføyelsen av ny bokstav d medfører ingen endringer i forhold til dette, slik at også myndigheten etter den nye bestemmelsen vil tillegge Fiskeri- og kystdepartementet.

Til ny § 9 første ledd bokstav a:

Bestemmelsen gjelder forbud mot ilandføring m.v. fra fartøy som har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig er i strid med ønsket fiskemønster eller avtalte fiskeregler. Forbud kan rettes både mot det

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

aktuelle fartøy og mot de som bistår fartøyet med tjenester og mottak i havn.

Uttrykket «tatt del i» er videre enn deltakerbegrepet som følger av lov 26. mars 1999 nr 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven), der adgang til å «delta» anvendes for adgang til å fiske og levere fangst. I bestemmelsen i § 9 første ledd bokstav a er hovedspørsmålet hvorvidt et fartøy på en eller annen måte har vært involvert i uønskede fiskeaktiviteter.

Et fartøy skal for det første kunne anses å ha tatt del i virksomhet som nevnt dersom det står oppført på en liste over IUU-fartøy i en regional fiskeriorganisasjon som Norge deltar i. Etter forholdene vil det også kunne være aktuelt å omfatte fartøy på andre regionale fiskeriorganisasjoners liste over IUU-fartøy.

Det gis videre adgang til å innføre forbud mot ilandføring m.v. for et hvert fartøy, uavhengig av svartelisting, der det er overveiende sannsynlig at fartøyet har tatt del i fiskeaktiviteter vesentlig i strid med ønsket fiske eller avtalte fiskeregler.

Ordet «fartøy» skiller ikke mellom fartøygrupper, fartøytyper, fartøystørrelser osv.

Bestemmelsen vil også omfatte fartøy som bare tidvis benyttes i fiske og andre flytende innretninger som kan tenkes benyttet til det formål bestemmelsene tar sikte på å motvirke.

Med «fiskeaktiviteter» menes for det første selve det faktiske fisket. Fiskeaktiviteter omfatter alt fiske eller fangst av marine levende ressurser, herunder også pigghuder og skall- og bløtdyr (krepsdyr og skjell), samt sjøpattedyr.

Fiskeaktiviteter omfatter også omlasting av fangst. Fartøy som omlaster fra fartøy som har fisket i strid med første ledd bokstav a har ikke selv utøvd det praktiske fisket, men de er allikevel del i den ressurskriminaliteten som bestemmelsene er rettet mot. Videre skal enhver handling eller tjeneste som fartøy kan utføre som bidrar til å holde den uønskede virksomheten i gang, kunne omfattes. Disse tjenester kan for eksempel utføres av omlastingsfartøy, fartøy som leverer bunkers, reservedeler, proviant, mannskap osv. Fiskeaktiviteter vil også kunne omfatte andre aktiviteter til forberedelse for eller i forbindelse med fiske, tilvirking av fisk, omlasting av fisk osv.

Det første alternativet i bestemmelsens første ledd bokstav a innebærer at det kan knyttes forbud til fartøy som har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig «er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster». Ordlyden er den samme som i § 8 første ledd bokstav c første alternativ.

Hva som ligger i at fiske «er i strid med et ønsket beskatning og fiskemønster» er beskrevet i Ot.prp. nr. 90 (1992-1993) kapittel 6 side 30:

«Bestemmelsens første alternativ, «fangsten er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiske-mønster», retter seg for det første mot fiskerivirksomhet som er i strid med nasjonale reguleringer, enten fastsatt av fartøyets hjemland eller av det landet som har fiskerijurisdiksjon i det området der fangsten er tatt. Det er her tenkt på alle typer regulerende bestemmelser, også bestemmelser som går på de mer tekniske sider av fiskerivirksomheten. Som eksempel kan nevnes kvotefastsettelse, bifangst- og minstemålsbestemmelser, områdefredninger, regler om maskestørrelse, redskapsforbud m.m.

Det avgjørende må være om fangsten som sådan er i strid med nasjonale reguleringer. Vurderingen bør således skje på objektivt grunnlag. Subjektive forhold som måtte bli anført med hensyn til hvorfor fangsten er i strid med slike bestemmelser, vil være uten betydning.

Alternativet favner imidlertid også videre enn dette, og innebærer at norske vurderinger av hva som er et ønsket beskatnings- eller fiskerimønster, som kan avvike fra det som følger av andre lands regelverk, vil kunne bli lagt til grunn. Konkret innebærer det for eksempel at en fangst som med hensyn til innblanding av undermåls fisk er i samsvar med reguleringer fastsatt av fartøyets hjemland eller av det land som har jurisdiksjon der fangsten er tatt, likevel vil kunne nektes ilandført dersom innblandingen av fisk under det norske minstemålet er større enn hva som er tillatt etter norske regler. Det kan også nevnes som et konkret eksempel at en fangst som er tatt i internasjonalt farvann og i samsvar med hjemlandets redskapsreguleringer, men i strid med norske (for eksempel bruk av sorteringsrist i reketrålfisket), vil kunne bli nektet ilandført.

Derimot favner uttrykket ikke så vidt at en ilandføring vil kunne nektes dersom fangsten er i samsvar såvel med reguleringer iverksatt av fartøyets hjemland, det land som har jurisdiksjon i det området fangsten er tatt og norske bestemmelser, selv om den likevel skulle være et resultat av fiskerivirksomhet som av overordnede hensyn må kunne karakteriseres som uheldig. Det tenkes her for eksempel på at den er tatt i et område som formelt er åpent for fiske, men hvor fiskerivirksomhet ideelt sett ikke burde forekomme, for eksempel av hensyn til andre fiske- eller dyreslags oppvekstvilkår. I slike tilfeller vil man eventuelt måtte gå veien om internasjonale avtaler for å få alle involverte land med på felles bestemmelser.»

Etter det andre alternativet kan det knyttes forbud til fartøy som har tatt del i fiske som vesentlig «er i strid med avtalte fiskeregler med fremmed stat».

Andre alternativ gjelder for det første fiskeregler avtalt med fartøyets flaggstat bilateralt eller gjennom regionale, subregionale eller andre avtaler. Avtalte fiskeregler gjelder regler om alle fiskeaktiviteter, dvs. regler både om utøvelse av det faktiske fiske, omlasting og støttetjenester, mv. som beskrevet over. Avtalte fiskeregler vil også omfatte regler som det er enighet om i et organ som er opprettet i medhold av en avtale, for eksempel enighet som er nedfelt i protokollene fra Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon. I tillegg vil multilaterale avtaler som Havrettskonvensjonen og FN-avtalen om fiske på det åpne hav være relevante i forhold til annet alternativ. Det vises for øvrig til det som er sagt om folkerettslige avtaler i kapittel 2.

Til sammen anses formuleringene i første og annet alternativ å favne alle typetilfellene av IUU-fiske som er nevnt i punkt 2.2.5, inklusive aktiviteter som understøtter det faktiske fisket, som omlasting, bunkring osv. Det legges til grunn at bestemmelsene i § 9 også skal kunne ramme IUU-fiske som er foretatt av ikke-medlemmers fartøy i strid med reguleringer fra regionale eller subregionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner.

Etter begge alternativene oppstilles det et vesentlighetskrav. Hvorvidt aktiviteten skal anses å være «vesentlig i strid» vil i stor grad måtte bero på fiskerimyndighetenes konkrete vurdering av den foretatte aktiviteten. I vesentlighetsvurderingen kan det blant annet, men ikke utelukkende, legges vekt på hvilken bestand det ble fisket på, om det relevante fartøyet eller et av rederiets fartøy har tatt del i IUU-fiske tidligere, om fartøyet ikke har etterkommet krav eller advarsler fra myndighetene, omfanget av IUU-fisket, hvorvidt måten fiskeaktivitetene er utøvet på faller inn i et mønster for IUU-fiske osv. Det presiseres at forannevnte indikasjoner kan tilfredsstillende vesentlighetskriteriet hver for seg.

Dersom fartøyet er oppført på regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoners lister over fartøy som driver IUU-aktiviteter, skal vesentlighetskravet uansett anses å være oppfylt, jfr. § 9 første ledd bokstav e.

Det er etter denne bestemmelse ikke avgjørende om IUU-fisket er blitt utøvet i eller utenfor norsk fiskerijurisdiksjon. Tiltak kan iverksettes mot disse fartøyene i norsk havn uavhengig av hvor IUU-fisket er foretatt.

Etter bestemmelsen delegeres departementet myndighet til å vedta nærmere regler til utfylling

og gjennomføring av bestemmelsen i forskrift. Det vil for eksempel være opp til departementet innenfor lovens rammer å presisere innholdet av vesentlighetskravet, beviskravet, hvordan landingsnekter skal gjennomføres og håndheves i praksis og hvilke fartøy som skal bli gjenstand for forbud etter bestemmelsen. Videre kan departementet gi regler for når tiltakene som er innført mot fartøyet skal opphøre.

Særlig om beviskravet

Når det gjelder beviskravet, er utgangspunktet i sivile saker et krav om sannsynlighetsovervekt. Det innebærer at man skal legge det mest sannsynlige faktum til grunn.

For bestemmelsene som foreslås i denne proposisjonens § 9, innebærer dette at fiskerimyndighetene må kunne sannsynliggjøre forhold som gir grunnlag for tiltak mot fartøyet. Slik sannsynliggjøring vil vanligvis være basert på observasjoner, inspeksjoner og kontroll av relevante dokumenter foretatt av relevante kontrollmyndigheter. Dette er samme type kontroller som danner grunnlaget for oppføring av fartøy på IUU-lister i regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner. I Norge vil det vanligvis være Kystvakten og Fiskeridirektoratet som skaffer til veie slike opplysninger, med bidrag fra politi- og påtalemyndigheter, fiskesalgslag, havnemyndigheter osv.

Høyesterett har i Rt 1999 side 14 drøftet hvilket beviskrav som gjelder ved administrativ inndragning etter saltvannsfiskekravet § 11 tredje ledd. Flertallet fremhever at inndragning etter saltvannsfiskekravet § 11 har «store likhetspunkter med det straffeprosessuelle inndragningsinstituttet». I saken kom flertallet således til at det måtte være «klar sannsynlighetsovervekt» for det aktuelle faktum, for at vilkårene for administrativ inndragning kunne anses å foreligge.

Departementet er enig i det resultatet som Høyesterett her har kommet til, og viser til behandlingen av dette i Ot.prp. nr. 70 (2003-2004) punkt 5.5.2. I forhold til bestemmelsene om forbud i § 8 første ledd bokstav d og § 9 har departementet imidlertid kommet til at det ikke bør legges et slikt særlig strengt beviskrav til grunn. For å ivareta forpliktelsene som følger av medlemskapet i de regionale fiskeriforvaltningsorganisasjonene, er det nødvendig at ikke beviskravet stilles så strengt at det ikke er mulig å legge organisasjonenes IUU-lister til grunn for tiltak etter norsk rett. Videre skiller tiltakene etter § 9 seg fra administrativ inndragning ved at det forvaltningstiltak bestemmelsen gir anvisning på ikke foretas ved en aktiv inngripen

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

overfor fartøyet som i samme grad kan forveksles med en strafferettslig sanksjon (strafferettslig inn- dragning). Likeledes skiller tiltakene seg fra straff ved at departementet innenfor rammene av regel- verket kan oppheve forbudet mot for eksempel lan- ding av fisk. Til sist kan det ikke underslås at muligheten for tilveiebringelse av opplysninger som kan danne grunnlag for tiltak ofte er folke- rettslig begrenset ved at IUU-fisket utøves utenfor norsk jurisdiksjon, og det er nødvendig av prak- tiske årsaker å ha en bevisbyrde det faktisk er mulig for fiskerimyndighetene å oppfylle.

Departementet anser etter dette at et krav om alminnelig sannsynlighetsovervekt må legges til grunn ved bevisvurderingen knyttet til de forvalt- ningsmessige tiltak.

I straffesaker er den klare hovedregel derimot at enhver rimelig og fornuftig tvil skal lede til frifin- nelse, og dette utgangspunktet vil gjelde også i for- hold til overtredelse av straffebestemmelsene, for eksempel ved behandlingen av spørsmålet om et eventuelt forbud mot omlasting i havn fra et bestemt fartøy er blitt brutt.

Til ny § 9 første ledd bokstav b:

Formålet med annet ledd er å forhindre at eierne med enkle grep kan omgå tiltakene som hjemles i første ledd bokstav a.

Bestemmelsens annet ledd medfører at også andre fartøy i rederiets flåte vil kunne bli rammet av tiltakene. Dette vil kunne avskjære eier fra muligheten til å sette inn nye fartøy i IUU-virksom- heten, eller selge det svartelistede fartøy for så å ha ryggen fri. Ordet «rettssubjekt» er valgt slik at alle former for fartøyvirksomhet kan bli rammet uavhengig av eierskap, selskapsform eller sel- skapsstruktur.

Å nedlegge slikt forbud vil nødvendigvis bli oppfattet som særlig tyngende, og tiltak etter denne bestemmelsen bør forbeholdes tilfeller av særlig grove eller gjentatte overtredelser.

Til ny § 9 første ledd bokstav c og d:

Fartøy som forbys å lande fisk til norsk havn, kan likevel fortsette med IUU-fiske på havet utenfor norsk fiskerijurisdiksjon, inklusive omlasting og forsyning av støttetjenester til andre IUU-fartøy. Det foreligger i dag opplysninger som tyder på at enkelte fartøy som utøver IUU-fiske bruker norsk havn som base. Fartøyene går ikke til norsk havn for å lande fangst, men kun for å bunkre, provian- tere, få reparasjoner osv. Det er fra norsk side uak- septabelt at norske havner blir brukt som base for

utenlandske fartøys IUU-aktiviteter. Bokstav c skal forhindre at norske havner benyttes for å tilrette- legge for at fartøyene kan fortsette IUU-fisket.

Et annet typetilfelle er at et transportfartøy, som er ilagt forbud mot landing av fisk etter § 9 før- ste ledd bokstav a, vil levere annen last enn fisk i norsk havn. Fartøyet har for eksempel levert IUU- fangst i et baltisk land. På turen hjem frakter fartøyet varer fra Baltikum som det har til hensikt å levere i Norge. Dermed opererer fartøyet i urap- portert omlastingsvirksomhet, går med IUU- fangst til Baltikum, og kommer tilbake til norsk havn for å levere lovlige handelsvarer. Dette er et eksempel på en situasjon som reglene i bokstav c og d tar sikte på å motvirke. Dersom et fartøy har begått vesentlig brudd på fiskereglene skal det kunne ilegges forbud mot å kunne nyte godt av norske havnetjenester, og forbudet skal gjelde for fartøyet uavhengig av om fartøyet skal levere annen last enn fisk. Forbud etter bokstav c og d kan rettes mot både fiskefartøy, transportfartøy og forsyningsfartøy.

Første ledd bokstav c fastsetter at departementet kan forby lasting, lossing og havne-, forsynings- og støttetjenester i norsk havn til og fra fartøy som er underlagt forbud etter bokstav a eller b. Med dette menes blant annet kaianløp, bunkring, proviant- ring, mannskapsbytter, reparasjoner, levering av reservedeler, bistand osv.

Første ledd bokstav d gir videre mulighet til å fastsette forbud mot omlasting, samt forsynings- og støttetjenester til og fra IUU-fartøy i områder som er underlagt fiskeforbudslovens virkeområde. Dette innebærer at forbudene kan følge fartøyene også utenfor havnene. Fartøyene kunne ellers enkelt unngå ulempene av de ilagte tiltak med å få bunkers til havs fra forsyningskip i nærheten av en havn, noe som ville undergrave tiltakenes for- mål og effektivitet. Tiltak kan imidlertid ikke komme i motstrid til utenlandske fartøys rett til uskyldig gjennomfart gjennom sjøterritoriet.

For territorialfarvannet ved Svalbard, her- under territorialfarvannet ved Bjørnøya, gir lov 17. juli 1925 om Svalbard nr. 11 Kongen hjemmel til å utferdige forskrifter om saltvannsfiske. Dette omfatter relevante aktiviteter i forbindelse med fiske, herunder omlasting og forsyningstjenester til og fra fiskefartøy. Det anses at den oppstilte hjemmelen i Svalbardloven er tilstrekkelig lov- grunnlag for den type tiltak som etter forslagene i denne proposisjonen kan vedtas med virkning for territorialfarvannet for øvrig. Det anses dermed at det ikke er behov for å gjennomføre særlige lov- endringer for at tiltak overfor utenlandske fartøy

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

skal kunne gjøres gjeldende, innenfor folkerettens rammer, for territorialfarvannet ved Svalbard.

Gjennom henvisning i § 3 i lov 17. desember 1976 om Norges økonomiske sone (NØS-loven) vil omlastingsforbudet som foreslås i medhold av fiskeforbudsloven kunne få anvendelse også for Norges økonomiske sone og fiskerisonen ved Jan Mayen. For fiskevernsonen ved Svalbard vil tilsvarende bestemmelser kunne hjemles direkte i NØS-loven §§ 4 og 6. Det tas ikke sikte på at forbud mot levering og mottak av forsynings- og støttetjenester skal gjøres gjeldende mellom utenlandske fartøy i disse områdene, jfr. § 9 første ledd annen setning.

Saltvannsfiskeloven vil kunne gi delvis overlappende hjemmel. Det vises til merknader til saltvannsfiskeloven, nedenfor i punkt 6.2.

Til ny § 9 første ledd bokstav e:

Bestemmelsen gir hjemmel til å innføre forbud som nevnt i bokstav a til d for fartøy som er oppført på regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoners svartelister.

Til ny § 9 annet ledd:

Forslaget gir Kongen hjemmel til å gi et fartøy som har til hensikt å lande IUU-fanget fisk eller som har drevet med vesentlig IUU-fiske, forbud mot å seile i indre norsk farvann.

Fartøy har som hovedregel rett til uskyldig gjennomfart i norsk sjøterritoriet jfr. del 1 avsnitt 3 i Havrettskonvensjonen. Havrettskonvensjonen oppstiller derimot ingen alminnelig rett til adgang til kyststatens indre farvann, såfremt fartøyet ikke er i havsnød. Ved havsnød vil forslaget gjelde med de begrensninger som måtte følge av folkeretten og norsk rett for slike tilfeller.

Forskrift av 23. desember 1994 nr 1130 om fremmede ikke-militære fartøys anløp av og ferdsele i norsk territorialfarvann under fredsforhold, § 12, inneholder i dag bestemmelser om at fartøy som har til hensikt å levere fangst i strid med fiskeforbudsloven § 8 første ledd, kan nektes adgang til norsk indre farvann. Dette har den virkning at fartøyet ikke kan bunkre, gjøre vedlikeholdsarbeid, mannskapsbytte, eller nytte seg av andre former for havneservice i norsk havn. Departementet ser det som hensiktsmessig at det også i tilfeller som omhandlet i forslaget til ny § 9 kan nektes adgang tilsvarende nevnte forskrifts § 12.

Ved gjennomføring av bestemmelsen bør det finnes hensiktsmessige løsninger for ansvarsdeling mellom forsvars- og fiskerimyndighetene. Det vil bli utarbeidet rutiner for informasjonsutveks-

ling, samt at det må klargjøres hvem som er rett myndighet for forvaltningsmessig klage på avgjørelsen.

6.2 Endringer i saltvannsfiskeloven

Til § 1 Lovens stedlige virkeområde:

Etter saltvannsfiskeloven § 1 første ledd bokstav a, jfr. fjerde ledd, får loven anvendelse på norske og utenlandske rettssubjekter i farvann under norsk jurisdiksjon.

Loven får også anvendelse i internasjonalt farvann for norske borgere og personer, herunder juridiske personer, bosatt i Norge som fisker med norsk fartøy, jfr. bokstav b.

I tillegg bestemmer bokstav c at lovens kapitler II, III og X og § 24 også gjelder på fiskeriområdet for norske rettssubjekter i farvann under annen stats fiskerijurisdiksjon.

Etter gjennomføring av ny § 9 første ledd bokstav d i fiskeforbudsloven vil det foreligge hjemler for å forby omlasting, forsynings- og støttetjenester, til og fra utenlandske IUU-fartøy i tilknytning til fiskeforbudslovens virkeområde. For å sikre tiltakenes effektivitet bør de norske forbudene kunne følge IUU-fartøyene så langt det lar seg gjøre innenfor folkerettslige rammer. Det anses derfor hensiktsmessig å forby tilsvarende samhandling med IUU-fartøyene med norske fartøy uansett hvor de befinner seg. Det kreves i så fall endringer i bestemmelsene for saltvannsfiskelovens virkeområde.

Departementet foreslår derfor endringer i § 1 første ledd bokstav b og c slik at det fremgår uttrykkelig at bestemmelsen også skal gjelde for omlasting, og mottak eller levering av forsynings- og støttetjenester. Endringen i formuleringen her er ikke tiltenkt å medføre materielle endringer for øvrig.

Til § 2 Lovens saklige virkeområde:

Paragraf 2 første ledd første punktum bestemmer at loven gjelder for fiske i sjøen med unntak av fiske etter anadrome laksefisk. Annet punktum bestemmer videre at loven også gjelder omlasting, landing, transport, oppbevaring og ved kontroll av omsetning av fisk.

Som et ledd i å følge opp tiltakene mot IUU-fartøyene på havet foreslås det å presisere at lovens saklige virkeområde også skal gjelde generelt for mottak og levering av forsynings- og støttetjenester. Selve forbudet om forsynings- og støttetjenester med norske fartøy i medhold av § 4 bokstav v vil likevel kun komme til anvendelse i relasjon til fartøy som er involvert i IUU-fiske.

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

Til § 4 Reguleringsfullmakter:

Saltvannsfiskeloven kapittel II gjelder for norske fartøy på det åpne hav og også der disse ferdes i andre staters jurisdiksjonsområder, jfr. § 1 første ledd bokstav a og b. Paragraf 4 gir departementet hjemmel til å fastsette forskrifter som anses hensiktsmessige i ressursforvaltningen, når internasjonale avtaler gjør det nødvendig eller en rasjonell eller hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fiske og fangst tilsier det.

Tilføyelsen av ny bokstav u og v i saltvannsfiskeloven § 4 vil gi hjemmel til å vedta forbud mot omlasting, samt forsynings- og støttetjenester til og fra fartøy når det er innført forbud rettet mot fartøyet i medhold av fiskeforbudsloven § 9, innenfor saltvannsfiskelovens virkeområde.

Fiskeforbudsloven er blitt tolket slik at omlastingsforbudet i § 5 ikke innebærer forbud mot omlasting *til* norske fartøy. Bestemmelsen her vil også kunne benyttes til å forby omlastingsaktiviteter som ikke omfattes av § 5 fra fartøy som er ilagt forbud etter § 9. Omlasting er allerede omfattet av saltvannsfiskelovens saklige virkeområde, og reguleres av fiskerimyndighetene i tilknytning til

forskjellige fiskeriaktiviteter som en del av utøvelse av det praktiske fiske. Et eget punkt oppstilles likevel i ny bokstav u av hensyn til at dette bør fremgå uttrykkelig. Begrensninger knyttet til at det skal være innført forbud rettet mot fartøyet i medhold av § 9 oppstilles kun i forslaget til ny bokstav v, i forhold til forsynings- og støttetjenester.

Forbudene retter seg mot alle fartøy som er omfattet av fiskeforbudsloven § 9, og vil kunne komme til anvendelse med de begrensninger som måtte følge av folkeretten og norsk rett for øvrig dersom det aktuelle fartøy befinner seg i havsnød.

Fiskeri- og kystdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endring i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

I

I lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd ny bokstav d skal lyde:

- d) *flaggstaten etter anmodning fra fiskerimyndighetene ikke kan bekrefte at fangsten ikke er tatt som ledd i fiskeaktiviteter som er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*

Ny § 9 skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om

- a) *forbud mot ilandføring fra fangstfeltet, samt omlasting og bearbeiding av fisk i norsk havn med fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2) når fartøyet har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som vesentlig er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*
- b) *forbud mot ilandføring fra fangstfeltet, samt omlasting og bearbeiding av fisk i norsk havn med fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2) når fartøyet eies eller drives av et rettssubjekt som med et annet fartøy har tatt del i fiskeaktiviteter som vesentlig er i strid med et ønsket beskatnings- eller fiskemønster, eller som vesentlig er i strid med regler om fiskeaktiviteter som er avtalt med fremmed stat.*
- c) *forbud mot lastning, lossing og havne-, forsynings- og støttetjenester i norsk havn til og fra fartøy som er eller blir underlagt forbud etter bokstav a eller b.*
- d) *forbud mot omlasting, forsynings- og støttetjenester innenfor lovens virkeområde (jfr. § 1) til og fra fartøy som er eller blir underlagt forbud etter bokstav a eller b.*
- e) *forbud som nevnt i bokstav a til d for fartøy som er oppført på regionale fiskeriforvaltningsorgani-*

sasjoners lister over fartøy som tar del i ulovlige, urapporterte eller uregulerte fiskeaktiviteter.

Lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 3 første ledd annet punktum kommer ikke til anvendelse for forsynings- og støttetjenester som nevnt i bokstav d.

Kongen kan gi forskrift om forbud mot adgang til norske indre farvann for fartøy som ikke er norsk (jfr. § 2), dersom vilkårene for å nedlegge forbud mot ilandføring av fangsten i medhold av § 8 eller forbud som nevnt i paragrafen her første ledd bokstav a eller b er oppfylt.

II

I lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd bokstav b og c skal lyde:

- b) *i farvann utenfor noen stats fiskerijurisdiksjon på norsk fartøy som driver fiske eller fangst, eller som mottar eller transporterer fisk, eller som mottar eller leverer forsynings- og støttetjenester,*
- c) *i farvann under fremmed stats fiskerijurisdiksjon på norsk fartøy som driver fiske eller fangst, som mottar eller transporterer fisk eller som mottar eller leverer forsynings- og støttetjenester, men bare for så vidt gjelder kapitlene II, III, X og § 24. Kongen kan bestemme at også andre deler av loven skal gjelde for norske fartøy i slike farvann,*

§ 2 første ledd skal lyde:

Denne lov gjelder for fiske i sjøen med unntak av fiske etter anadrome laksefisk. Med fisk forstås her også pigghuder og skall- og bløtdyr (krepsdyr og skjell). Loven gjelder også omlasting, landing, transport, oppbevaring og ved kontroll av omsetning av fisk og mottak og levering av forsynings- og støttetjenester.

Om lov om endringer i lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann og i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v.

§ 4 første ledd ny bokstav u og v skal lyde:

- u) forbud mot omlasting,*
- v) forbud mot forsynings- og støttetjenester til og fra annet fartøy med norsk fartøy når det er eller blir innført forbud rettet mot førstnevnte fartøy i medhold av lov 17. juni 1966 nr. 19 om forbud mot*

at utlendinger driver fiske m.v. innenfor Norges territorialfarvann § 9.

III

Loven trer i kraft straks.
